UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. V. Solus amor Dei propter se super omnia, sinè formali & explicito dolore, justificat extra Sacramentum, etiam memorem suotum peccatorum, si possit absque tali dolore Deum propter se super ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-73393

Visual Library

158\. Peccatum mortale eſt maximum malum Dei, & venia maximum beneficium.

158\. Accedit, quòd peccatum mortale ſit maximum malum Dei, & ex parte hominis ſumma Dei injuria & offenſa; ac proinde venia, quæ ipſi offertur, maximum Dei beneficium: quare omnino convenit ut hæc ſolùm concedatur peccatori ſub obligatione nobiliſſimi actûs, quem poteſt, efficiendi: talis autem actus eſt amor Dei propter ſe ſuper omnia.

Quare in Martyrio & Sacramento ſufficiat Attritio.

Hic ergo requiritur, niſi defectum ſuppleat ſpecialis favor, ut in Martyrio & Sacramento: in hoc quidem propter merita Chriſti Inſtitutoris, quæ per Sacramentum ſpecialiter hominibus applicantur; in illo verò propter difficultatem operis externi & heroicam fortitudinem, quæ requiritur ad mortem pro Chriſto ſubeundam. Fortè etiam difficultas Confeſſionis, quæ aliquibus videtur ſatìs magna, aliqualis fuit ratio majoris facilitatis obtinendi veniam peccatorum per ſolam Attritionem in Sacramento Pœnitentiæ.

159\. Utrum ſufficiat ad juſtificationem amor ſine explicito dolore?

159\. His ita conſtitutis de dolore, qui elicitur ex motivo dilectionis Dei propter ſe ſuper omnia, quæſtio ſupereſt, an ſicuti hic dolor juſtificat extra Sacramentum abſque alio actu dilectionis per modum proſecutionis, ita etiam juſtificet ſolus amor Dei propter ſe ſuper omnia, ſine formali & explicito dolore. Reſolutio erit

CONCLUSIO V.

Solus amor Dei propter ſe ſuper omnia, ſine formali & explicito dolore, juſtificat extra Sacramentum, etiam memorem ſuorum peccatorum, ſi poſſit abſque tali dolore Deum propter ſe ſuper omnia amare.

160\. Probatur Concluſ. ex Scriptura.

160\. Est communis; & probatur potiſſimùm ex illis Scripturis, in quibus formali dilectioni nullâ factâ mentione Pœnitentiæ ſeu doloris tribuitur efficacia remiſſionis peccatorum. Luc. 7. v. 47. *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multùm, cui autem minùs dimittitur minùs diligit.* Proverb. 8. v. 17. *Ego diligentes me diligo.* Eccli. 34. v. 15. *Oculi Dei in diligentes ſe.* Joan. 1. c. 4. v. 7. *Omnis qui diligit, ex Deo natus eſt.* Et v. 16. *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Joan. 14. v. 21. *Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo.* Et v. 23. *Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, & Pater meus diliget eum & ad eum veniemus* (per gratiam ſanctificantem) *& apud eum manſionem faciemus.* Zach. 1. v. 3. *Convertimini ad me, ait Dominus exercituum, & convertar ad vos, dicit Dominus exercituum.* Quis autem ſanæ mentis dubitare poteſt, quin per ſolum amorem Dei propter ſe ſuper omnia, homo perfectè convertatur ad Deum? Ubi ergo Dominus bonus eſt, non ſit nequam oculus noſter, invidens remiſſionem peccatorum his, quibus Deus illam promiſit.

(Margin: Luc. 7. — Proverb. 8. — Eccli. 34. — Joan. 1. 4. — Joan. 14. — Zach. 1.)

161\. Objectio ex Scriptura, Ezech. 18. Luc. 13. Act. 2. & Concil. Trident.

161\. Nec obſtat quòd in aliis locis Scriptura meminerit Pœnitentiæ, tamquam neceſſariæ ad remiſſionem peccatorum; Ezech. 18. v. 30. *Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Luc. 13. v. 3. *Niſi pœnitentiam habueritis, omnes ſimiliter peribitis.* Actor. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum.*

Ex quibus Scripturis concludit Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 1. *Fuit Pœnitentia univerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quovis tempore ad gratiam & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria.* Et cap. 4. *Fuit quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus neceſſarius.* Hic, inquam, Contritionis motus; id eſt, animi dolor & deteſtatio de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero.

162\. Reſponſio, quòd Script. & Conc. intelligi debeant de Pœnitentia explicita vel actu æquivalente.

162\. Hæc, dico, non obſtant Concluſioni, quia commodè intelligi poſſunt, immo debent, de Pœnitentia formali & explicita vel actu æquivalente, qualis eſt dilectio Dei propter ſe ſuper omnia: alioquin cui nullum peccatum occurreret in genere, vel in ſpecie, non poſſet juſtificari, & per conſequens non ſalvari. Patet, quia peccatum eſt objectum terminativum explicitæ & formalis Pœnitentiæ, porrò ſine objecto terminativo impoſſibilis eſt actus, ut omnes fatentur. Quis autem credat in tali homine ſalutem omnino eſſe impoſſibilem?

163\. Homo immemor peccatorum poteſt juſtificari ex Scoto.

163\. Poſſibilem eſſe, in terminis docet Scotus 4. diſt. 14. q. 1. n. 17. ibi: *Intelligitur etiam Concluſio de requiri non ſimpliciter neceſſario cuius oppoſitum includit contradictionem: quia poſſet Deus remittere* (peccatum mortale) *ſine omni actu illius, cui remittitur. Sed nec de requiri neceſſario, ſuppoſito actu hominis, cui remittit; poſſet enim Deus remittere per aliquem motum ferventem dilectionis in Deum abſque quocumq; quatuor prædictorum actuum* (loquitur de actibus Pœnitentiæ) *ſub propria ratione, utpote in actu fervoris ad Martyrium ſtatim ſuſtinendum, ubi fortè non eſſet cogitatio de aliquo peccato mortali priùs commiſſo, nec per conſequens aliquod pœnitere prædictum, & hoc formaliter, licèt virtualiter in illo motu eſſet pœnitere iuxta ſecundam ſignificationem*, id eſt; deteſtatio de peccato commiſſo.

Et iſtud probatur (proſequitur Doctor n. 18.) *quia nullus excluditur à regno cælorum, qui facit illud, quod ſimpliciter eſt neceſſarium: ſed eſt poſſibile aliquem uſque ad inſtans A. exiſtentem in peccato mortali, ab inſtanti A. neceſſitari ad toto corde inſiſtendum circa actus diſtrahentes à cogitatione de peccato commiſſo, utpote ſtatim expoſito Martyrio*

arctiſſimo. Ecce qualiter Scotus aſtruat noſtram Concluſionem.

164. An propterea doceat noſtram Concluſionem?

Minimè, inquis; nam ſolùm loquitur de caſu particulari, quando videlicet non occurrit memoria peccatorum,& alioquin peccator non poteſt ſalvari: cùm hoc tamen optimè ſtat, regulariter amorem non juſtificare ſine formali & explicita Pœnitentia; cùm enim hi actus non habeant ex natura ſua vim juſtificandi, ſed ex libera acceptatione Dei, potuit optimè Deus ſtatuere, ut non ſufficeret amor, quando eſt memoria peccatorum, & conſequenter quando poteſt facilè haberi dolor, eſtò in caſu oblivionis, & periculo damnationis ſufficeret.

165. Sentit ad deletionem peccati regulariter requiri explicitam Pœnitentiam.

Quid dicatur regulariter fieri.

Atque ſic ſtatutum eſſe, conſentit Scotus eâdem quæſtione nu. 10. ibi: *De re eſt iſta Concluſio, quòd ad deletionem peccati regulariter requiritur pœna vel punitio voluntaria.* Et n. 18. ibi: *Et propter hoc dictum eſt in Concluſione* (mox allegatâ) *quòd requiritur* (Pœnitentia formalis & explicita) *ad hoc, ut peccatum mortale regulariter deleatur: quia dicitur regulariter fieri, quod fit ſecundùm regulas determinatas à ſapientia divina; quarum hæc eſt una:* Quod peccatum commiſſum non deleatur ſine diſplicenria de peccato commiſſo: *quæ apparet multum rationabilis, quia ſicut peccatum avertit à fine, & convertit ad creaturam, ita rationabile eſt, quòd non deleatur niſi per motum oppoſitum, avertentem à peccato, ſive creatura, ut circa illam fuit peccatum, & convertentem ad Deum.*

166. Hanc neceſſitatem non negat Concluſ. quia in memore peccatorum regulariter non invenitur amor ſuper omnia abſque explicita Pœnitentia.

Hìc hæreo, & ut verum fatear, videtur Doctor in verbis jam jam citatis agnoſcere neceſſitatem formalis & explicitæ Pœnitentiæ regulariter, ſed & illam non negat noſtra Concluſio, affirmans ſufficere amorem Dei propter ſe ſuper omnia, quoniam hic amor regulariter non invenitur in homine peccatore, qui cogitat de peccato mortali commiſſo, ſine formali & explicita Pœnitentia.

Etenim, ut dixi Concluſ. 3. idem actus Contritionis, qui formaliter eſt receſſus à peccato, ſaltem virtualiter & æquivalenter eſt acceſſus ad bonitatem divinam, & è converſo, idem actus amoris, qui formaliter eſt acceſſus ad bonitatem divinam, ſaltem virtualiter & æquivalenter eſt receſſus ab oppoſito peccato; quia videlicet ratione ejuſdem motivi unus iſtorum actuum natus eſt ex alio ſequi, ſi objectum ejus terminativum ſufficienter proponatur, ut ſupponitur in præſenti caſu fieri per actualem conſiderationem peccati mortalis commiſſi; quid ergo mirum ſi communiter non deleatur peccatum mortale abſque formali & explicita Pœnitentia?

167. Objectio.

Hinc ſolvitur iſta objectio: in actu imperante continetur virtualiter actus imperatus, & tamen non ſemper habet imperatus æqualem bonitatem, adeòque nec æqualem effectum in ordine ad juſtitiam primam vel ſecundam, quem habet actus imperatus; nam per actum religionis, aut Pœnitentiæ ſpecialis, poſſum imperare actum charitatis, ſeu perfectæ Contritionis. Licèt ergo actus dilectionis contineat virtualiter Contritionem, non propterea habebit ejus bonitatem, & per conſequens effectum remiſſionis peccatorum.

168. Solvitur. Aliud eſt contineri in aliquo ut in cauſa vel applicante, aliud ut in voluntate æquivalente.

Reſpondeo; aliud eſſe contineri in alio, ut in cauſa vel applicante, & aliud ut in voluntate æquivalente. Prima continentia non ſufficit, quia actus imperatus poteſt habere diſtinctum motivum intrinſecum excellentius, cujus perfectionem non attingit actus imperans, ut patet in exemplo allegato. Secunda continentia abundè ſufficit, quoniam uterque actus habet idem motivum, & tendit ad idem objectum, licèt unus magìs directè & explicitè, quàm alius. Dilectio namque præfert Deum rebus omnibus creatis, atque adeò implicitè vult omnia creata poſthabere ne ipſum offendat; Contritio quoque ex eodem motivo dolet, quòd per peccatum creatura fuerit antepoſita: igitur quoad effectum idem vult Contritio, quod dilectio, & è contra.

Ideòque putant aliqui abſolutè fieri non poſſe, ut homo qui actualiter cogitat de peccato mortali à ſe commiſſo, & nondum remiſſo, amet Deum propter ſe ſuper omnia, ſine formali & explicito dolore de peccato commiſſo, ſicut intentio efficax non poteſt ſubſiſtere ſine electione medii neceſſarii ad conſequendum finem intentum.

169. Viderur aliquibus abſolutè quis poſſe amare Deum ſuper omnia abſque explicita Pœnitentia, tametſi cogitet de peccatis ſuis.

Sed contrà facit, quòd Contritio non ſit ſemper medium neceſſarium ad iſtam dilectionem Dei ſuper omnia; cùm enim præceptum Pœnitentiæ ſit affirmativum, non pro ſemper obligat, ſed tantùm pro certo tempore, ut ſequenti Sectione videbimus: igitur poteſt peccator velle ſuper omnia Deum propter ſe diligere, & actu diligere, etſi non velit elicere formalem Contritionem, nec actu eliceat, quandoquidem ad finem ſuum non ſit neceſſaria; in hoc ſiquidem conſiſtit perfectio iſtius dilectionis, quòd homo malit quidlibet facere, aut pati, quàm Deum mortaliter offendere: niſi ergo peccator apprehendat Contritionem formalem hìc & nunc omitti non poſſe ſine novo peccato mortali, non videtur ex hoc capite neceſſitari ad illam eliciendam, ſed ſufficit quòd habeat propoſitum illam eliciendi ſuo tempore.

Dilectio Dei per ſe ſolùm tendit ad conjungendum amantem ex parte ſua cum Deo.

Enimverò dilectio Dei per ſe ſolùm tendit ad conjungendum amantem ex parte ſua ſtatim cum Deo, non verò ut amatus conjungat ſe & redamet amantem; immo poſſet aliquis ex amore deſiderare odio haberi ab amato, ſi id bonum, & melius judicaret ipſi amato eſſe: verus enim amor non quærit quod ſuum eſt, ſed quod bonum eſt amato. Non ergo eſt neceſſe,

quòd

quòd dilectio Dei ſit voluntas efficax delendi ſtatim culpam habitualem; hoc enim non eſt amare, ſed velle amari à Deo: ſufficit ergo quòd velit efficaciter delere peccatum habituale, quando id neceſſarium erit ad obediendum Deo, vel non cõmittendum novum peccatum.

170. Communiter ex dilectione actuali Dei & memoria peccatorum ſtatim oritur explicita Pœnitentia.

Cum hoc tamen ſtat, inquit Lugo diſp. 5. n. 96. quòd communiter ex dilectione actuali Dei, & memoria peccatorum oriatur ſtatim Pœnitentia & dolor de illis; non quia apprehendantur ii actus neceſſarii ad expulſionem peccati habitualis, ſed quia ex amore alicujus objecti ſtatim oritur odium contrarii; ſic enim ex amore Petri, ſi audio eum ęgrotaſſe, maximè ex mea culpa, oritur ſtatim diſplicentia & morbi & meæ culpæ, licèt utrumque tranſierit; hæc tamen connexio non eſt adeò neceſſaria, ut non poſſit unquam impediri: amor enim efficax ſolùm videtur afferre neceſſariò voluntatem eorum, quæ adhiberi oportet à me in bonum neceſſarium illius quem amo, & ad conſervandam conjunctionem affectivam cum illo. Hactenus Cardinalis.

171. Explicatur natura charitatis ex Scoto.

Charitas eſt amicitia latè ſumendo amicitiam. Philoſophus.

Sed videamus num hic Auctor ſat expenderit naturam charitatis, quâ Deum propter ſe diligimus. *Charitas* (inquit Doctor Subtilis 3. diſt. 27. q. 1. n. 20.) *propriè poteſt dici amicitia, licèt non omnino accipiendo amicitiam ſtrictè, ſicut accipit Philoſophus ibi* (8. Ethic.) *ſed aliquantulùm extendendo, ſicut ſecundùm intentionem eius, ad Deum eſt aliquid excellentius amicitia. Illa enim excellentia obiecti, non tollit quod eſt perfectionis in obiecto, ſed illud quod eſt imperfectionis.*

Honeſtas in diligibili & redamatio in dilecto ſunt conditiones per ſe in diligibili, æqualitas in iſtis conditio concomitans.

Honeſtas quippe in diligibili, & redamatio in dilecto ſunt conditiones per ſe in diligibili, non quidem imperfectionis, immo non eſſet perfectior, ſi non redamaret: ſed æqualitas in iſtis eſt conditio concomitans. Deus autem habet honeſtatem, & redamationem ſicut amationem, & excellentius poteſt eſſe amicitia ad ipſum, ita ut dicatur ſuper amicitia. In quibus verbis Scotus inter conditiones per ſe amicitiæ enumerat redamationem dilecti.

172. Amor Dei ſuper omnia eſt actus amicitiæ,

Et verò amor Dei propter ſe ſuper omnia; nonne actus eſt amicitiæ? Qui ergo illum vult, quomodo non etiam debet velle, ſaltem implicitè, redamationem dilecti? Hanc autem non poteſt velle, niſi velit tollere illud, propter quod meretur odium dilecti, quale eſt peccatum habituale: ergo non videtur poſſe amare Deum amore amicitiæ ſuper omnia, niſi ipſi diſpliceat peccatum præteritum, quod impedit redamationem dilecti.

Non poteſt quis velle diligere Chriſtum, niſi etiam velit, ſaltem implicitè ab ipſo diligi. Joan 14.

Nonne Chriſtus ait: *Qui diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifeſtabo ei me-ipſum.* Joan. 14. v. 21.? Quomodo ergo poſſum velle diligere Chriſtum, & non velle ſaltem implicitè dilectionem Patris & Chriſti? Quomodo autem poſſum velle dilectionem Patris & Chriſti, niſi velim tollere peccatum habituale, quod novi impedire illam dilectionem?

Concluſio.

Igitur neceſſariò diſplicet peccatori peccatum habituale tamquã grave aliquod malum dilecti, propter quod meritò non redamatur.

173. Probatur exemplo patris, qui filium vehementer diligit,

Numquid pater qui filium ſuum vehementer diligit, & videt illi grave aliquod malum accidere, maximè ſi ex ſua culpa, ex naturali eo affectu neceſſariò prorumpit in odium iſtius mali, & concipit ſtatim voluntatem, quantùm eſt ex ſe efficacem, illud malum propulſandi?

& experientiâ.

Sanè experientia demonſtrat, ſi offendimus graviter amicum, & eum poſtea vehementer iterum amare incipimus, ſuppoſitâ recordatione offenſæ, haud poſſe nos continere pudorem ac dolorem, potiſſimùm ſi adhuc cognoſcimus eam offenſam non eſſe extinctam. Et potero continere dolorem de peccato à me commiſſo, per quod video me graviter offendiſſe & quodammodò adhuc offendere Deum, quem propter ſe ſuper omnia amo, adeò ut malim omnia perdere, quàm illum de novo offendere? Non videtur moraliter poſſibile.

174. Reſponſio Adverſariorum rejicitur.

Si reſpondeas; eo ipſo quò quis diligit Deum ſuper omnia, tollitur peccatum habituale, eſtò non ſequatur nova illius deteſtatio. Contrà, hoc eſt quod quæritur, & ab aliis negatur, quando nova deteſtatio commodè poteſt haberi, adeòque cùm ſaltem ſit dubia permanentia iſtius peccati, non videtur ſincerè amare Deũ propter ſe ſuper omnia, qui cùm poſſit ipſi facillimè certò reconciliari eliciendo formalem & explicitum dolorem, qui quaſi naturaliter ex illo amore ſequitur, quaſi violenter ſine aliqua cauſa ipſum differt ad aliud tempus, cum periculo interea manendi capitalis hoſtis & inimicus Dei, quem propter ſe ſuper omnia dicit ſe amare.

175. An neceſſariò dolendum de peccatis remiſſis, & peccatis alienis,

Neque ex hac doctrina ſequitur, etiam neceſſariò dolendum de peccatis remiſſis, & peccatis alienis; quis namque dolet ſanitatem amiſſam, poſtquam eamdem perfectè recuperavit? Morbus ablatus quaſi pro nihilo reputatur, ſic etiam peccatum perfectè remiſſum. Et verò peccata aliena quà talia, ſicuti non ſunt materia propoſiti de cætero non peccandi, quod utique propoſitum includitur in amore Dei ſuper omnia, ita pariter non ſunt materia neceſſaria deteſtationis de peccato commiſſo; deteſtationis, inquam, ex illo amore infallibiliter provenientis, ſeu illi amori moraliter ſemper conjunctæ.

176. Probabile affirmat Arriaga,

Atque ut ſequelam illam concederemus, quid tum? Si (inquit Arriaga diſp. 7. n. 4.) dum eum amorem elicimus, recordamur commiſſorum peccatorum, valde probabile eſt nos eo ipſo cogi ad deteſtanda omnia antiqua peccata; neque video unde dici poſſit hoc eſſe contra experientiam, quia quando amor ille ſolus eſt, non ſolet eſſe attentio intellectûs ad peccata, ſed purè putè ad infinitam Dei bonitatem. Et n. 6. ſic ait: Probabiliſſimè poſſumus admittere ſequelam, ſcilicet ſi homo advertat ad peccata aliena, cogendum tunc ad ea deteſtanda ſeu ad diſplicentiam in illis. Hæc ille.

Exemplum matris extremè amantis filium.

Profectò experientia teſtatur matrem extremè amantem filium, non poſſe non dolere ſi illum videat aliquod grave malum actu patientem, ſive à ſe, ſive ab alio inferatur; porrò peccata aliena ſunt malum extrinſecum Dei, ſicut noſtra: ergo qui videt Deum illa patientem, quidni cogatur quodammodò ad dolendum, ſi ipſum ſuper omnia amet?

177. Ex hypotheſi quòd poſſit elici amor Dei ſuper omnia ſine explicito dolore videtur ſufficere,

Cæterùm ſi à me quæritur, utrùm ex hypotheſi poſſibili, vel impoſſibili, quòd amor Dei ſuper omnia eliceretur abſque formali & explicita deteſtatione de peccatis commiſſis, & cognitis ut non remiſſis, utrùm, inquam, ſolus iſte amor juſtificaret extra Sacramentum?

Reſpondeo citiùs, me non videre rationem efficacem id negandi, licèt extra controverſiam ſit, in poteſtate Dei fuiſſe rem ita diſponere, ut non ſufficeret talis amor; & ſic diſpoſitum fuiſſe, aliqua Scripturæ loca videantur probabiliter ſignificare, illa videlicet, ex quibus Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. c. 4. colligit, motum Contritionis omni tempore fuiſſe neceſſarium ad impetrandam veniam peccatorum.

178. Verùm cùm hæc neceſſitas non ſit tam univerſalis, quin patiatur exceptionem in caſu oblivionis peccatorum, in quo ſufficit, etiam ex ſententia Adverſariorum, ſolus amor Dei ſuper omnia, cur non etiam in caſu extraordinario & rariſſimo memoriæ peccatorum?

Scriptura aliquando tribuit remiſſionem peccatorum charitati nullâ factâ mentione Pœnitentiæ

Etenim Scriptura, ut ſuprà vidimus, generaliter nullâ factâ mentione formalis & explicitæ Pœnitentiæ, tribuit remiſſionem peccatorum veræ charitati ſeu dilectioni Dei ſuper omnia, quam alibi tribuit formali & explicitæ Pœnitentiæ, abſque expreſsa mentione alterius actûs charitatis, fortaſſis, ideo ut ſignificet utrumque actum ſeorſim ſufficere, utique propter virtualem ſaltem continentiam unius in altero; ſicuti propter ſimilem continentiam diximus Concluſ. 2. non requiri expreſſum & formale propoſitum de cætero non peccandi, licèt Concilium Trident. ſuprà ſimpliciter & generaliter requirat ad veram Contritionem propoſitum de cætero non peccandi.

179. Quomodo amor ſuper omnia virtualiter contineat dolorem.

Porrò amor ſuper omnia virtualiter continet dolorem, tum quia ad illum determinat datâ occaſione, tum quia totum motivum iſtius doloris continet, tum quia implicitè dolet. Nam Deum amare ſuper omnia, eſt amare illum ſuper omne peccatum; eſt item illum præferre omnibus, non ſolùm pro tempore futuro & præſenti, ſed etiam pro præterito, ac proinde ibi eſt implicitè nolle peccaſſe, ſeu, ſi per impoſſibile poneretur jam in tempore præterito, nollet tunc offendere Deum, hoc autem eſt odio habere quod peccaverit; qui enim dicit: *Non facerem, ſi iam eſſem in illis occaſionibus*, eo ipſo dolet ſe illud tunc feciſſe: ergo ſufficiet ad juſtificandum, etiamſi fortè hic & nunc non ſequatur ex illo ullus dolor. Ita Arriaga ſuprà n. 14.

Arriaga.

Neque repugnat Scotus, quia cum Concilio Trident. locutus fuit de naturali & ordinario modo, quo impoſſibile eſt, hominem memorem ſuorum peccatorum, amare Deum ſuper omnia, & non illicò formaliter & explicitè dolere de peccatis commiſſis, & non remiſſis. *Scotus,*

180. Amor Dei non ſuper omnia nullatenus cogit ad dolendum de omnibus peccatis,

Dico, *Super omnia*; quia ſicut aliqua complacentia vel amor ſimplex, quo non magìs amo Deum quàm omnia, ſed præcisè plùs quàm unam & alteram creaturam, haudquaquam includit propoſitum de cætero non peccandi, ſed optimè cohæret cum voluntate Deum graviter offendendi, ita quoque hujuſmodi amor neutiquam cogit ad dolendum de omnibus peccatis præteritis, ſed fortè de uno tantùm aut altero, adeòque minimè ſufficit ad juſtificationem, in qua cum remiſſione peccatorum mortalium nullo excepto (quia de facto unum peccatum mortale non remittitur ſine alio) hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Jeſum Chriſtum, cui inſeritur Fidem, Spem, & Charitatem.

adeòque non ſufficit ad juſtificationem,

Igitur de amore perfecto & ſuper omnia loquitur Scriptura illis locis, in quibus dilectioni ſive charitati attribuit effectum remiſſionis peccatorum, tametſi expreſſis verbis id non ſemper declaret. *Concluſio.*

181. Quod debeat eſſe amor ſuper omnia, probatur ex Scriptura, *Rom* 13.

Sed numquid aliquando declarat? Audi Apoſtolũ Rom. 13. v. 10. *Plenitudo*, inquit, *legis eſt dilectio.* Non unius aut alterius præcepti adimpletio, ſed omnium, ad minùs quæ obligant ſub mortali, eſt vera & ſincera dilectio, quæ abſolutè & ſimpliciter illo nomine meretur appellari.

Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, interrogat Jacobus Apoſtolus Epiſt. c. 2. v. 5. *divites in fide & hæredes regni, quod repromiſit Deus diligentibus ſe?* Et ſubdit v. ſeq. *Vos autem exhonoraſtis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos* &c? Quaſi diceret: vos qui exhonoraſtis pauperem, non eſtis divites in fide & hæredes regni, quod repromiſit Deus diligentibus ſe; quia verè Deum non diligitis, tametſi aliquas ejus leges ſervaveritis. *Iac.* 2,

Unde v. 10. & 11. ſic inquit: *Quicumque totam legem ſervaverit, offendat autem in uno* (id eſt, præterquam unam) *factus eſt omnium reus. Qui enim dixit, Non mœchaberis, dixit &, Non occides. Quod ſi non mœchaberis, occides autem, factus es tranſgreſſor legis.*

Quod probè intelligens Apoſtolus, quem diligebat Jeſus Epiſt. 1. c. 4. v. 20. ait: *Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, mendax eſt.* Unde Chriſtus Joan. 14. v. 23. non dixit: *Si quis diligit me ſermonem meum unum aut alterum ſervabit*; ſed univerſaliter & indefinitè: *Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit.* Et Joan. 15. v. 10. *Si præcepta mea ſervaveritis, manebitis in dilectione mea, ſicut & ego Patris mei præcepta ſervavi, & maneo in eius dilectione.* Item v. 14. *Vos amici mei eſtis, ſi feceritis, quæ ego præcipio vobis.* *Ioan.* 1. c. 4. *Ioan.* 14. *Ioan.* 15.

Nec

182. *Objectio.* Nec valet argumentum ; poſſum eſſe amicus hominis, eumque ſincerè diligere, eſtò non ſim paratus ad amittendum meum honorem & omnia mea in gratiam illius ; multò autem magìs etiamſi non ſim paratus alios omnes offendere citiùs, quàm illum : ergo pari ratione potero eſſe amicus Dei, licèt non ſim paratus omnia omnino illi poſtponere, vel propter illum vitam omniaque mea amittere.

Solvitur. Hoc, inquam, argumentum non valet ; nam ratio diſparitatis eſt manifeſtiſſima, puta, quia homo eſt homo, qui poteſt iniqua petere ; Deus autem eſt Deus, cujus natura bonitas, & in quem non cadit peccatum, nihilque præcipere poteſt, quod non ex omni parte ſit honeſtum, & obligans independenter à titulo amicitiæ. Quid ergo mirum, ſi ratione amicitiæ tenear ita Deum amare, ut illum omnibus præferam ; hoc eſt, ut malim omnia amittere, quàm ullum peccatum mortale committere ?

Sed hæc ſatìs de amore Dei ſuper omnia, revertamur ad Contritionem charitate perfectam, quæ & ipſa eſt formalis (licèt non explicitus) amor ſuper omnia, ut oſtendimus Concluſione præcedenti ; & ideo erit

CONCLUSIO VI.

Contritio charitate perfecta deteſtatur omnia peccata mortalia ; non eſt neceſſe quòd ſingula in particulari.

183. *Probatur prima pars Concluſ.* Prima pars eſt certa, & in omnibus ſcholis recepta. Probatur abundè ex jam dictis de amore ſuper omnia, qui utique Deum omnibus præfert, hoc eſt, mavult omnia amittere, quàm ullum peccatum mortale committere : ergo Contritio perfecta, quæ procedit ex tali amore, imò formaliter (licèt non explicitè) eſt talis amor, neceſſariò deteſtatur omne peccatum mortale commiſſum, & non tantùm hoc, vel illud, poſitivè ſibi in aliis complacendo. Conſequentia eſt manifeſta, quia hujuſmodi complacentia eſt actuale peccatum, cum quo abſolutè nequit ſtare amor Dei ſuper omnia communi calculo Doctorum.

184. *An ſufficeret deteſtatio unius tantùm peccati ex pluribus quæ memoriæ occurrunt?* Sed numquid requiritur poſitiva & formalis ſeu expreſſa diſplicentia omnium peccatorum, quæ memoriæ occurrunt, adeò ut non ſufficeret ad juſtificationem, deteſtatio unius tantùm ex motivo veræ charitatis, v. g. deteſtatio ſolius injuſtitiæ, in quantum eſt offenſa gravis divinæ bonitatis, reſervando deteſtationem luxuriæ in aliud tempus ?

Ratio pro parte affirmativa ſecundùm aliquam ſententiam. Ratio dubitandi eſt, quia ſecundùm aliquos, poteſt peccator amare Deum ſuper omnia & juſtificari, tametſi pro hoc tempore nolit formaliter deteſtari ullum peccatum ; cur ergo ſimiliter non poſſet amare Deum ſuper omnia, & ex illo amore tantùm deteſtari unum peccatum? Si enim bonitas divina amata ſuper omnia non cogit me ad deteſtationem vel ſaltem unius peccati, quare coget me ad deteſtationem omnium, ſi unum deteſtor ?

185. *Reſponſio ad illam rationem.* Si reſpondeas ; quia motivum deteſtationis eſt univerſale, ſcilicet offenſa divina : ergo ſi deteſtatur injuſtitiam, quia offenſa divina gravis, etiam neceſſariò deteſtatur luxuriam, quoniam & ipſa eſt gravis offenſa divina. *Rejicitur.* Contrà facit, quòd etiam bonitas divina ſit motivum univerſale & commune tum amoris Dei ſuper omnia, tum deteſtationis peccatorum, tam præteritorum, quàm futurorum : ergo ſi propter illam nolo peccatum futurum, etiam propter eamdem neceſſariò nolo, quantùm in me eſt, peccatum præteritum, præſertim nondum remiſſum ; æqualiter enim repugnant bonitati divinæ peccatum commiſſum, & committendum. Igitur ex hac parte non apparet ſufficiens ratio diſparitatis. Si alia ſit, viderint ipſi.

186. *Auctor tenet partem negativam.* Nos dicimus fieri non poſſe, ut quis practicè advertens plura peccata mortalia tamquam deteſtanda, unum deteſtetur ex amore Dei ſuper omnia, id eſt, quatenus offenſa gravis bonitatis divinæ à ſe ſuper omnia amatæ, & non deteſtetur alterum, quod ſimiliter eſt gravis offenſa ejuſdem bonitatis divinæ ; cùm enim abſolutè ipſi diſpliceat offenſa divina gravis, abſtrahendo à tali vel tali gravitate, aut quocumque alio motivo particulari, planè neceſſarium eſt, ut ipſi diſpliceat illa offenſa in quocumque objecto reperiatur, ſive formaliter & expreſsè, ſi objectum illud voluntati explicitè proponatur, ſive implicitè & virtualiter, ſi illius practicè non recordetur.

187. *Probatur ab aliquibus à ſimili ex aſſenſu fidei.* Probant nonnulli hanc veritatem à ſimili ex aſſenſu fidei ; nam licèt hic interdum verſetur circa definitam aliquam veritatem, ſi tamen ſit ex puro motivo fidei, ſemper eſt univerſalis virtualiter, id eſt, includens hunc affectum ex parte credentis, nimirum, illum eſſe paratum ad credendum quamcumque aliam veritatem ſub illo motivo ſufficienter propoſitam ; quia motivum eſt omnino idem in omnibus particularibus objectis materialibus, & in eo talem habent connexionem omnes illæ veritates particulares, ut non poſſit una negari, quin deſtruantur omnes.

Quod à contrario etiam explicatur, quia propter hanc cauſam non poteſt aliquis verâ fide credere unum articulum, ſi alium ſufficienter propoſitum neget : idem ergo erit quoties motivum ſimile fuerit. Ita Suarez diſp. 3. ſect. 8. n. 4. *Suarez.*

188. *Aliud ſimile.* Addo aliud ſimile ex eodem Auctore ibidem